

ประวัติศาสตร์เวียดนามใน หนังสือแบบเรียนชั้นประถม ของเวียดนามปัจจุบัน¹

ดาร์ธัน เมตตาริกานนท์²

ความรู้สัญชาตินิยมไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยผ่านกระบวนการต่างๆ ของรัฐทั้งทางสังคมวัฒนธรรม การสื่อสารและการพิมพ์ประวัติศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่ได้ถูกรัฐนำมาใช้ส่วนหนึ่งถูกใช้เพื่อจะผนวกจินตนาการร่วมกันของชุมชนที่เรียกว่า “ชาติ” เพื่อจะให้รู้สึกว่าคุณมีความทรงจำเกี่ยวกับอดีตร่วมกันและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (ดู Anderson , 1983) บทความนี้จะเป็นการวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนทางประวัติศาสตร์เล่มแรกที่นักเรียนชั้นประถมของเวียดนามได้เริ่มศึกษา เพื่อที่จะทำให้

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องการเขียนประวัติศาสตร์ในหนังสือแบบเรียนของเวียดนาม โดยได้รับทุนสนับสนุนจากศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² ขอขอบคุณ Khong Anh Thu (เฟิร์น) ที่เป็นทั้งลูกศิษย์และครูของผู้เขียนที่ช่วยเหลือทางภาษามาดลอด อย่างไรก็ตามหากมีการผิดพลาดก็เป็นเพราะความอ่อนด้อยของผู้เขียนเอง สำหรับการออกเสียงเวียดนามนั้น เนื่องจากเมืองไทยยังไม่มีการตกลงเกณฑ์กันแน่นอนในการถ่ายเสียงภาษาเวียดนามมาเป็นภาษาไทย บทความนี้จึงยึดการออกเสียงเขียนตามแบบที่คนทั่วไปรู้จักและนิยม และได้ใช้งานแปลของเหงียนดักเวียน(2545) มาเป็นแนวทาง

๓

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

TỰ NHIÊN
VÀ
XÃ HỘI

PHẦN 2 : ĐỊA LÍ VÀ LỊCH SỬ

4

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

ภาพปกหนังสือแบบเรียนเวียดนาม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ทราบว่ารัฐได้ใช้ประวัติศาสตร์ในการสร้างจินตนาการร่วมกันของชาติสู่เยาวชนเวียดนามอย่างไร ทั้งนี้ผู้เขียนได้ศึกษาจากหนังสือแบบเรียนของเหงียน มิง เฟือง, ฟาม ถิ แซน และ เหงียน แอญ ยิ่ง (Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng) แบบเรียนวิทยาศาสตร์และสังคมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 : ส่วนประวัติศาสตร์ (Tự Nhiên Và Xã Hội, Phần 2 : Địa Li Và Lịch Sử) ฉบับที่ตีพิมพ์ครั้งที่ 6 (2003) ส่วนการการนำเสนอบทความนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของเวียดนาม ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ ส่วนที่ 3 สรุปและส่งท้าย

1. ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของเวียดนาม

เวียดนามเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์มายาวนานแต่มีความไม่สงบมาโดยตลอด เนื่องจากการรบเพื่อแสวงหาอิสระ การแย่งชิงอำนาจ หรือดินแดน และการตกเป็นอาณานิคมของประเทศต่างๆ ทั้งเอเชีย ยุโรป และอเมริกา การที่เวียดนามถูกรุกรานทำให้ชาวเวียดนามต้องต่อสู้กับการปกครองของต่างชาติมาหลายศตวรรษ นับตั้งแต่การปกป้องประเทศจากจีนตั้งแต่สมัยจีนสือหวางตี้ (จีนชื่อฮ่องเต้)แห่งราชวงศ์ฉินของจีน (221-210 ก่อน ค.ศ.) ได้ขยายอาณาจักรผนวกดินแดนตอนเหนือของเวียดนามปัจจุบัน จักรพรรดิฮั่นวูตี้แห่งราชวงศ์ฮั่นของจีน (140-86 ก่อน ค.ศ.) ได้ยึดครองอาณาจักรเอืวหลากทั้งหมด (เวียดนาม) จีนได้ปกครองเวียดนามนานประมาณหนึ่งพันปีจนกระทั่งปี ค.ศ.938 เวียดนามจึงยึดอำนาจคืนได้ หลังจากได้รับเอกราชแล้วเวียดนามภายใต้ราชวงศ์ลี (ค.ศ.1009-1226) และราชวงศ์เตริน (ค.ศ.1226 -1400) ประสบผลสำเร็จในการพัฒนากองทัพป้องกันการโจมตีจากจีนสมัยซ่ง (ค.ศ.979-1279) และกองทัพมองโกลสมัยกุบไลข่าน (ค.ศ.1260-1294) ต่อมาสมัยราชวงศ์ชิงหรือแมนจูของจีนก็ได้ส่งกองทัพเข้ามาโจมตีเวียดนาม

ในปีค.ศ.1788-1789 แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ (เขียน ธีระวิทย์, 2542 : 23-27) อาจกล่าวได้ว่า เวียดนามก่อนฝรั่งเศสยึดครอง การพัฒนากองทัพเพื่อสู้รบกับจีนถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของราชสำนักราชวงศ์ต่างๆ ของเวียดนาม

นอกจากเวียดนามจะต่อสู้ป้องกันประเทศจากจีนแล้ว เวียดนามยังต้องต่อสู้เพื่อเอกราชจากฝรั่งเศสโดยเวียดนามอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศสนาน 95 ปี ญี่ปุ่น(ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2) เข้ายึดเวียดนาม (1940-1945) และเมื่อญี่ปุ่นแพ้สงคราม ขบวนการเวียดมินห์ก็ได้ใช้กำลังยึดกรุงฮานอย และประกาศอิสรภาพเมื่อวันที่ 2 กันยายน 1945 ได้จัดตั้งรัฐบาลชั่วคราว สาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามโดยมีโฮจิมินห์เป็นประธานาธิบดี และตลอดเวลาเกือบ 9 ปีเวียดนามต้องต่อสู้กับฝรั่งเศสที่พยายามกลับเข้ามามีอำนาจอีกครั้งในอินโดจีน ปีค.ศ. 1954 เวียดนามได้เอกราชอย่างสมบูรณ์ แต่เวียดนามก็ต้องถูกแบ่งประเทศเป็นสองส่วนคือเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ หลังจากฝรั่งเศสถอนตัวออกไปสหรัฐอเมริกาก็เข้ามาแทนที่ ฝ่ายเวียดนามเหนือต้องทำสงครามกับสหรัฐนานถึง 21 ปี ในที่สุดเวียดนามก็รวมชาติได้เป็นผลสำเร็จอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม ค.ศ.1976 และได้เปลี่ยนชื่อประเทศที่รวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเวียดนามมาเป็นสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (สุด จอนเจดสิน, 2544 : 291) ปัจจุบันเวียดนามมีการปกครองแบบสังคมนิยม มีพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวคือ พรรคคอมมิวนิสต์

สำหรับภูมิหลังของประชากรเวียดนามนั้น เวียดนามประกอบด้วย 54 กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มที่ใหญ่ที่สุดคือ กิ่นห์(Kinh)หรือเหวียด (Viet) นอกจากนี้ยังมีกลุ่มไต (Tay) ไท (Thai) จีน เขมร จัมปา และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ และในจำนวน 54 กลุ่มชาติพันธุ์มีเพียง กิ่นห์ จีน เขมรและจัมปาเท่านั้นที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบต่ำ นอกนั้นอยู่ในเขตที่ราบสูง (ดู เขียน ธีระวิทย์, 2542 :46-51) จากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์พบว่าหลายครั้งที่กษัตริย์สมัย

ศักดินามีนโยบายกดขี่ชนกลุ่มน้อยซึ่งก่อให้เกิดการกบฏขึ้นหลายครั้ง เช่น พวกไทในภาคตะวันตกเฉียงใต้ก่อกบฏที่ลายเจิว ค.ศ. 1432 กบฏที่เฉินลา ค.ศ.1439 กบฏที่ถ่วนเจิว ค.ศ.1440 และยังมีกบฏของพวกเตี้ยแห่งหลังเขิน กาวบั้ง และเตรียนกวางอีกหลายครั้งด้วยกัน (เหียนคักเวียน, 2545 : 75)

ทางการศึกษา ในเวียดนามได้รับความสำคัญจากรัฐบาลมาเป็นเวลานานนับตั้งแต่ช่วงที่ได้รับอิสรภาพจากฝรั่งเศส ประธานาธิบดีโฮจิมินห์ได้ประกาศนโยบายที่จะขจัดปัญหาของชาติ 3 ประการคือ 1. โจรแห่งความหิวโหย (มุ่งเศรษฐกิจ) 2. โจรแห่งการรุกราน (มุ่งความเป็นเอกราชของประเทศ) 3. โจรแห่งความโง่เขลา (มุ่งเน้นคุณภาพของประชากร) โดยให้เหตุผลว่าชนชาติใดไม่รู้หนังสือย่อมอ่อนแอ รัฐบาลเวียดนามได้ลงทุนทางการศึกษาอย่างมากและต่อเนื่อง สำหรับการจัดการศึกษาของเวียดนามแบ่งเป็น การศึกษาขั้นปฐมวัย (4-6 ปี) และการศึกษาสามัญมี 3 ระดับคือ ระดับประถมศึกษา (มี 5 ระดับ) มัธยมศึกษาตอนต้น (4 ระดับ) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (3 ระดับ) หรือระบบ 5 : 4 : 3 และการศึกษาขั้นอุดมศึกษา ในส่วนของการจัดการการเรียนการสอนระดับประถมศึกษานั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และร่างกาย เมื่อจบชั้นประถมศึกษาเด็กจะมีทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนทั้งภาษาและการคำนวณ **มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธรรมชาติและสังคมมนุษย์ พัฒนาความคิดและการดูแลรักษาความสะอาด รวมทั้งมีความรักและซาบซึ้งในสิ่งสวยงาม รู้จักประดิษฐ์คิดค้นงานฝีมือ ศิลปะ การกีฬา (ดู สิปปนนท์ เกตุทัต และคณะ, 2544 : 19-25)**

จากข้างต้น จะเห็นว่า เวียดนามมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์แห่งการต่อสู้มายาวนาน มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และเวียดนามยังได้ถูกแบ่งแยกเป็นสองส่วนมาระยะหนึ่ง จึงเป็นที่น่าสนใจว่า หลังรวมชาติได้สำเร็จภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์ รัฐบาลเวียดนามปัจจุบันได้สร้างความทรงจำของคนในชาติในหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์เล่มแรกที่มีการ

สอนวิชาประวัติศาสตร์ให้นักเรียนชั้นประถมอย่างไร ซึ่งหนังสือแบบเรียนชั้นประถมปีที่ 4 ที่นำมาเสนอเล่มนี้ นอกจากจะเห็นถึงการเขียนประวัติศาสตร์ของชาติเวียดนามแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของรัฐผ่านทางหนังสือแบบเรียนได้ทางหนึ่งด้วย

2. ประวัติศาสตร์เวียดนามในหนังสือแบบเรียนชั้นประถมของเวียดนามปัจจุบัน

จากการศึกษาหนังสือแบบเรียนวิทยาศาสตร์และสังคมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในส่วนที่เป็นประวัติศาสตร์ พบว่า หนังสือแบบเรียนเล่มนี้ เป็นหนังสือแบบเรียนทางประวัติศาสตร์เล่มแรกของนักเรียนชั้นประถมของเวียดนาม เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ ได้เน้นไปที่ยุคศักดินา ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่ฝรั่งเศสจะเข้าปกครองเวียดนาม³ เนื้อหาทั้งหมดมี 26 บท แบ่งเป็น 9 ช่วง คือ ช่วงแรก : สมัยการสร้างชาติและรักษาประเทศ (ประมาณสองพันห้าร้อยปี จนถึงปี 175 ปีก่อนคริสตกาล) ช่วงที่สอง : เป็นช่วงของการต่อสู้เพื่อเอกราช (จากปี 175 ก่อนคริสตกาลถึงปี ค.ศ.938) ช่วงที่สาม : เริ่มต้นเอกราช ค.ศ. 938 -1009 ช่วงที่สี่ : ประเทศด่ายเวียด(Dại Viet) สมัยราชวงศ์ลี ค.ศ.1009-1226 ช่วงที่ห้า : ประเทศด่ายเวียดสมัยราชวงศ์เตริน ค.ศ.1226 -1400 ช่วงที่หก : ประเทศด่ายเวียดสมัยราชวงศ์เล (ศตวรรษที่ 15) ช่วงที่เจ็ด : ประเทศด่ายเวียดสมัยศตวรรษที่ 16-18 ช่วงที่แปด : สมัยเตียเชิน ค.ศ.1778-1802 ช่วงที่เก้า : การเริ่มต้นสมัยราชวงศ์เหงียน ค.ศ.1802-1858 จากเนื้อหาทั้งหมดพอที่จะวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ในหนังสือแบบเรียนได้ดังต่อไปนี้

³ หนังสือแบบเรียนวิทยาศาสตร์และสังคมชั้นประถมปีที่ 5 (Tự Nhiên và Xã Hội 5) มีเนื้อหา นับตั้งแต่สมัยฝรั่งเศสเข้ายึดครอง ค.ศ. 1858 จนถึงความสำเร็จในการรวบรวมชาติจนกระทั่งปัจจุบัน

2.1 ความหมายและจุดมุ่งหมายประวัติศาสตร์

ความหมายของประวัติศาสตร์ในหนังสือแบบเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นี้หมายถึง กระบวนการของการต่อสู้และการใช้แรงงาน ความอดทน และการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ นับตั้งแต่อดีตเริ่มแรกของการสร้างชาติเวียดนามจนกระทั่งปัจจุบัน (Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003 : 98) กรอบดังกล่าวนี้ได้รับอิทธิพลของประวัติศาสตร์สำนักมาร์กซิสต์ และได้ถูกนำมาใช้เขียนประวัติศาสตร์ในหนังสือแบบเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 รวมทั้งในหนังสือแบบเรียนทางประวัติศาสตร์ชั้นอื่นๆ

ส่วนจุดมุ่งหมายประวัติศาสตร์ ในหนังสือแบบเรียนเล่มนี้ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อที่จะได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศและเพื่อจะได้รู้เรื่องราวของบรรพบุรุษของเรา (ông cha ta)ว่า “เคยผ่านมามากกว่าหนึ่งขบวนการของการต่อสู้และการออกแรงมาช้านาน ด้วยอดทน และสร้างสรรค์ ในส่วนวิชาประวัติศาสตร์จะช่วยให้น้องได้เรียนรู้ก้าวแรกของกระบวนการนั้น” (Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003 : 98) ซึ่งจุดมุ่งหมายในหนังสือแบบเรียนชั้นประถมนี้ได้รับการย้ำอีกครั้งในหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ 6 (มัธยมศึกษาปีที่ 1 ของเวียดนาม) ว่า “เรียนเพื่อทำความเข้าใจความเป็นมาของบรรพบุรุษ หมู่บ้านของชนชาติเรา...เพื่อจะได้รู้ถึงบุญคุณทุกคนที่สร้างชาติขึ้นมา ก็เหมือนคนที่รู้จักตนเองว่าต้องทำอะไรให้ประเทศชาติ” (Phan Ngọc Liên, Trương Hữu Quỳnh, Đinh Ngọc Bảo, Nguyễn Sĩ Quế, 2002 : 3)

ดังนั้นจะพบว่า จุดเด่นจุดหนึ่งของหนังสือแบบเรียนเวียดนามก็คือ การสอนให้เยาวชนมีความรักและหวงแหนชาติบ้านเมือง ไม่เพียงแต่เฉพาะในวิชาประวัติศาสตร์เท่านั้นที่สอนให้เยาวชนรักชาติ แต่ยังสอดแทรกเนื้อหาให้เยาวชนมีความรักชาติไว้ในอีกหลายวิชานับตั้งแต่แรกเริ่มที่เข้า

เรียนชั้นประถมปีที่ 1 ในหนังสือแบบเรียนภาษาเวียดนาม (เล่ม 2) ได้เน้นให้นักเรียนมีความรักในบ้านเกิดและมาตุภูมิของตนเอง ดังเห็นได้จาก บทที่ 51 : พูดถึงความหอมของกลิ่นข้าวที่สุกใหม่ในเวลาค่ำที่บ้านเกิด บทที่ 64 : คีนฤดูร้อนท้องฟ้าที่เต็มไปด้วยดวงดาว ได้ยินเสียงใบไม้และเสียงแม่งล่อมลูก บทที่ 69 : พูดถึงการไถคราดดินในหมู่บ้านของเรา ความสนุกสนานจากการไถนาและการเก็บเกี่ยว บทที่ 110 : กล่าวถึงฤดูร้อน การกลับมาเยือนผืนแผ่นดินของแม่ที่บ้านเกิดซึ่งมีผลไม้มากมายในสวน ย้ำเตือนให้รักทหารของชาติ ธงชาติ และประเทศชาติ ดังปรากฏในบทที่ 65 : เริ่มพูดถึงทหาร แม้แต่ลมภูเขา มีอุปสรรคมากเพียงใดแต่ทหารก็ยังคงฝ่าฟันไปเหมือนดังสายน้ำไหล บทที่ 113 : สอนให้นักเรียนรักทหารของชาติ โดยการทำกิจกรรมในชั้นนำสิ่งของเครื่องใช้จัดส่งเป็นของขวัญให้แก่ทหารที่อยู่ชายแดนที่ห่างไกล บทที่ 124 : ได้นำคำสอน 5 ประการของลุงโฮจิมินห์ มาให้นักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งได้แก่ สอนให้รักชาติ รักคนร่วมชาติ ฝึกเรียนดี ทำงานให้ดี สามัคคี มีวินัย เน้นความสะอาด ความถ่อมตัว จริใจ และกล้าหาญ ส่วนในเรื่องของธงชาตินั้น เห็นได้จากบทที่ 8 และบทที่ 70 และยังคงกล่าวถึงประเทศชาติด้วยการใช้แผนที่เวียดนามเป็นสื่อกลางอีกด้วย ดังปรากฏ ในบทที่ 97 นอกจากนี้ยังกล่าวถึงแม่น้ำ ภูเขา อ่าวและภูมิประเทศของเวียดนามที่สวยงาม ในบทที่ 116 และบทที่ 119 รวมทั้งความอุดมสมบูรณ์ของประเทศ เห็นได้จากบทที่ 114

การย้ำในเรื่องความรักชาตินี้ไม่เพียงเฉพาะในหนังสือแบบเรียน หากแต่ยังมีการนำเสนอในพิพิธภัณฑสถานอีกด้วย ดังเช่น การนำคำกล่าวของโฮจิมินห์ที่เคยกล่าวที่ฟูโทะ (Phú Thọ) ค.ศ.1954 มานำเสนอ (พิพิธภัณฑสถานี่ตานัง) ความว่า

“...สมัยจักรพรรดิฮุ่ง (Hùng) ได้มีการสร้างชาติแล้ว
ลุงโฮและหลานต้องร่วมกันรักษาประเทศของเรา”

หรือการนำคำกล่าวของโฮจิมินห์ในปี ค.ศ.1946 มานำเสนอ
(พิพิธภัณฑสถานโฮจิมินห์ที่ เว้)

“ประชาชนที่นี่และที่ฟังทงวิทยุ!

พวกเราขอสันติภาพแล้ว พวกเรายอมประนีประนอมแล้ว
แต่พวกล่าเมืองขึ้นฝรั่งเศสยิ่งเอารัดเอาเปรียบ พวกมันมีอำนาจ
ยึดครองประเทศเราอีกครั้ง

ไม่! พวกเราพร้อมตายทุกคน แทนที่จะอยู่ใต้อำนาจฝรั่งเศส
คนเวียดนามทุกคนไม่ขอเป็นข้าฝรั่งเศส

ประชาชนเอ๋ย !

พวกเราต้องลุกขึ้น ! “

ข้อความข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า เบื้องหลังของการนำเสนองาน
เหล่านี้ก็คือ แนวคิดชาตินิยมที่ต้องการสอนให้ชาวเวียดนามมีความ
รักชาติพร้อมกับวิธีนำเสนอภายใต้กรอบแนวคิดแบบมาร์กซิสม์นั่นเอง

2.2 “ชาติ” ในหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์เวียดนาม

“ชาติ” ในหนังสือแบบเรียนของเวียดนามนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่า
เวียดนามไม่ใช่เป็นชาติที่เพิ่งตั้งใหม่แต่เป็นชาติที่มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์
และมีความเจริญรุ่งเรืองมายาวนาน โดยเริ่มตั้งแต่สังคมยุคโบราณเมื่อ
ประมาณ 2,500 ปี ที่สามเหลี่ยมแม่น้ำแดงและแม่น้ำ Mã ทางภาคเหนือของ
เวียดนามปัจจุบัน ที่เรียกว่า อาณาจักรวันลาง(Văn Lang) ซึ่งได้ถูกสร้างขึ้น
มีเมืองหลวงที่ฟุโท (Phú Tho) ผู้นำประเทศเป็นกษัตริย์เรียกว่า กษัตริย์ฮุง
(Hùng Vương) นอกจากนี้ในสมัยนั้นยังมีผู้ช่วยกษัตริย์ในการบริหารประเทศ

หัวหน้าฝ้ายพลเรือนเรียกว่าหลากเหี้ยว (Lạc hầu) และหัวหน้าทหารหรือแม่ทัพ เรียกว่า หลากเตื่อง (Lạc Tướng) ส่วนประชาชนเรียกว่า หลากเดิน (Lạc dân) (โดยมีภาพสุสานของกษัตริย์ฮุ่ง ที่ พุโฑประกอบ (2003 : 80-84)

อาณาจักรวันลงอยู่ภายใต้การปกครองของกษัตริย์มายาวนานถึง 18 พระองค์ ที่รู้จักกันว่า กษัตริย์ฮุ่ง (Hùng) ราษฎรมีอาชีพหลัก คือ ทำนา ปลูกข้าว ปลูกมัน ถั่ว ปลูกผลไม้ ผัก แต่ง และรู้วิธีการปรุงอาหารต่างๆ ขนม ข้าวเหนียว ย้อมผ้า ทำน้ำปลา เป็นต้น นอกจากนี้คนสมัยนั้นยังรู้จักปลูกปอ ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ทอผ้า ฝ้าย ฝ้าย ชายหนุ่มมีผ้าเดียวสวย หญิงสาวมี กระโปรงปัก พวกเขารู้วิธีเอาทองแดงมาทำเป็นอาวุธ ธนู พั่ว การทำกำไล ต่างหู เพื่อเป็นเครื่องประดับ ทำกลองเหล็ก ระฆัง เพื่อแสดงในเทศกาลต่างๆ ทำหม้อเพื่อใช้หุงข้าว ทำให้ สานตะกร้า ทำของใช้ในบ้าน ทำเรือเล็ก เรือไม้ เพื่อใช้ในการคมนาคมบนแม่น้ำและบึง นอกจากนี้ยังรู้จักทำบ้านแบบยกพื้นสูง เพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายจากสัตว์เลื้อย อยู่กันเป็นหมู่บ้าน และบูชาแม่พระธรณี (แผ่นดิน) พระอาทิตย์ และมีประเพณีทำพินดำ กินหมาก สักตัว มวยผม ผู้หญิงชอบใส่ต่างหูและมีกำไลที่ทำมาจากหินและทองแดง ส่วนวันเทศกาล ของหมู่บ้านทุกคนแต่งตัวและสนุกสนานกับการเต้นรำตามจังหวะกลอง ทองแดง (กลองมโหระทึก-ผู้เขียน)

จากอาณาจักรวันลง (Vân Lang) ก็เป็นอาณาจักรเอืวหลาก (Âu Lạc) (ปลายศตวรรษที่ 3 ก่อน ค.ศ.) หนังสือเล่มนี้ได้ชี้ให้เห็นถึง ความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรว่า เกษตรกรพัฒนาการต่อเนื่องมาจากสมัยก่อนหน้านี้ โดยได้มีการใช้จอบทำนาอย่างกว้างขวาง มีการใช้เหล็กในการทำอาวุธ และประดิษฐ์ธนูยิงครั้งเดียวได้หลายดอก ส่วนเมืองหลวงได้ย้ายมาอยู่ที่โก่ลว (Cố Loa) (ห่างจากฮานอยประมาณ 20 กิโลเมตร) นอกจากนี้ยังมีผลงานคือ ป้อมหรือกำแพงโก่ลว (Cố Loa)

จะเห็นได้ว่า ประวัติศาสตร์ของชาติเวียดนามเป็นประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและมีความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งการนำเสนอดังกล่าวนี้ยังเห็นได้อย่างชัดเจน จากการจัดแสดงโบราณวัตถุและเอกสารต่างๆ ในพิพิธภัณฑ์ ดังเช่น ที่มีการนำเสนอในพิพิธภัณฑ์ปฏิวัติที่ตานัง ได้แสดงถึงชื่อต่างๆ ของประเทศเวียดนามไว้ดังนี้ (ข้อมูลเมื่อ 17 มีนาคม 2547)

“ชื่อต่างๆ ของประเทศเรา

- ประเทศวันลาง (2,000 ปีก่อนค.ศ.)
- ประเทศเอืวหลาก (ปลายศตวรรษที่ 3 ก่อนค.ศ.)
- ประเทศวาน ขวน (Vạn Xuân) (ค.ศ. 544)
- ประเทศดายโกเวียด (ค.ศ.968)
- ประเทศดายเวียด (ค.ศ.1054)
- ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม (ค.ศ.1945)
- ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (ค.ศ.1976)”

2.3 ชาติดกับศัตรูของชาติในหนังสือแบบเรียนเวียดนาม

ประวัติศาสตร์ชาติเวียดนามเป็นประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ของชนวนการต่างๆ กับศัตรูของชาติ โดยศัตรูของชาติในหนังสือแบบเรียนชั้นประถมปีที่สี่นี้ (ก่อนที่ฝรั่งเศสจะเข้ามามีบทบาทในเวียดนาม) ก็คือ จีน ซึ่งเข้ามารุกรานและยึดครองเวียดนามหลายระลอก นับตั้งแต่สมัยอาณาจักรเอืวหลาก ในปี 207 ก่อนค.ศ. เตรียวต้า(Trệu Đà) กษัตริย์ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือ (หมายถึงจีน) ได้มีความพยายามหลายครั้งที่จะเข้ายึดครองประเทศเอืวหลาก แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ “เนื่องจากราษฎรของ “พวกเรา”มีแม่ทัพที่มีความสามารถ และมีธนูที่ดีและกำแพงที่มั่นคง แต่ในที่สุดตรียวต้า(Trệu Đà) ได้ส่งคนมาหลอกและทำความผิดเพื่อเรียนวิธีประดิษฐ์ธนู และ ปี 179 ก่อนคริสต์กาล เตรียวต้า ได้พากองทัพลงมาตีอาณาจักรเอืวหลากประสบผลสำเร็จ

ส่วนกษัตริย์อันเยื่อง (An Du'ong Vu'ong) แพ้สงครามได้กระโดดลงทะเลฆ่าตัวตาย นับแต่นั้นมาประเทศเอื่วหลาก (Âu LAC) ก็ถูกควบคุมอยู่ภายใต้การปกครองของศักดินาทิศเหนือ (Phong kiến phương Bắc หมายถึงราชวงศ์ฮั่นของจีน)” (Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003 : 88)

ภายหลังจากที่ถูกศักดินาทิศเหนือ (สมัยราชวงศ์ฮั่นของจีน) ปกครองถือเป็นจุดเด่นจุดหนึ่งในหนังสือแบบเรียนของเวียดนามก็คือ การนำเสนอประวัติศาสตร์การต่อสู้ของชาวเวียดนาม ที่เน้นให้เห็นถึงการรุกรานของศัตรู การเอารัดเอาเปรียบ และการขูดรีดของศัตรูที่มีต่อชาวเวียดนาม และขณะเดียวกันก็มีการเขียนให้เห็นอย่างเด่นชัดถึงการแยกเขาและแยกเราออกจากกัน ซึ่งเห็นได้ชัดตลอดทั้งเล่ม ดังเช่นในบทที่ 3 “พวกมันบังคับพวกเราต้องเข้าป่าล่าช้าง แรด นกตี่ๆ ไผ่หอม ลงทะเลลี้กหามุก จับปลาที่สวยงาม เอาหินทะเลเพื่อมอบให้พวกมัน พวกมันพาชาวฮาน⁴ มาอยู่กับพวกเรา บังคับพวกเราต้องทำตามประเพณีและจารีตของชาวฮาน เรียนอักษรฮาน และอยู่ภายใต้กฎหมายของชาวฮาน” (หมายถึงจีน) (Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003 : 88)

กรณีบทที่ 4 การลูกฮื้อของพี่น้องตระกูลตริงในหนังสือแบบเรียนนี้ก็ได้นำให้เห็นถึงการกดขี่ของศัตรู ความว่า “ต้นศตวรรษที่ 1 ประเทศเรา (nu'óc ta) ได้ถูกรัฐบาลฮาน(หมายถึงจีน)เข้ามาปกครองควบคุม โดยมี โต ดิง (To Đình) เป็นผู้ปกครองและมีชื่อเสียงในทางละโมภโลภมากและจิตใจโหดร้ายอยู่ที่ยาวจี(Giao Chỉ) สมัยนั้นที่อำเภอเม ลิง(Mê Linh) มีพี่น้องชื่อ

⁴ น่าจะหมายถึงจีนสมัยราชวงศ์ฮั่น โดยฮั่นยุคแรกปกครองประมาณช่วง 206 ปี ก่อนค.ศ.-ค.ศ. 9

ตริงตริง และ ตริงหญี่ ทั้งสองคนเกิดและเติบโตขึ้นในช่วงประเทศแตกแยก ทั้งสองพี่น้องมีความสนใจในพวกข้าศึกที่มายึดครองประเทศ ตริงตริงกับสามีของนางชื่อ Thi Sách ได้ติดต่อกับบรรดาหัวหน้าอื่นๆเตรียมลุกฮือร่วมกัน สามีของนางตริงตริงถูกตอ ดิง (To Dinh) จับและฆ่าตาย พี่น้องตระกูลตริง ตั้งใจลุกฮือเพื่อตอบแทนบุญคุณของประเทศแก่แผ่นดินบ้านเกิด” (Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003 :90-91)

ดังนั้นเมื่อมีศัตรูของชาติ จึงไม่แปลกที่จะพบว่า ในหนังสือแบบเรียน เวียดนามได้เน้นไปที่ขบวนการต่อสู้ของราษฎรที่มีมายาวนาน ได้แก่ การลุกฮือครั้งแรกของพี่น้องตระกูลตริง (Hai Bà Trưng) (ปีค.ศ.40-43) ต่อจากนั้นก็เป็นการลุกฮือครั้งใหญ่ของ บาเตี๋ยว (Bà Triệu) ค.ศ. 248 การลุกฮือ ลิบี (Lý Bí) เตี๋ยววางฝุก (Triệu Quang Phục) ค.ศ.542-602 การลุกฮือ มายทุกลวน(Mai Thúc Loan)ค.ศ. 722 การลุกฮือ ฟุงฮึง (Phùng Hưng) ค.ศ.766-799 การลุกฮือคึกเถือหุ (Khúc Thừa Dụ) ค.ศ.905 และ ชัยชนะที่ยิ่งใหญ่ที่เบ๊จดัง (Bạch Đằng) ของโงเกวียน (Ngô Quyền) ปี ค.ศ.938 ใช้เวลามากกว่า 1,000 ปี จึงสิ้นสุดการปกครองของภาคเหนือ (จีน) และได้เอกราชกลับคืนมาทั้งหมดให้แก่แผ่นดิน (đất nước)

ไม่เพียงแต่ในหนังสือแบบเรียนทางประวัติศาสตร์เท่านั้นที่เน้นไปที่ การต่อสู้กับศัตรูของชาติ ในพิพิธภัณฑ์ปฎิวัติที่ตานังยังได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า

“4,000 ปีในประวัติศาสตร์ของราษฎรเรา

- กระทำการปฏิบัติต่อต้านจีน 15 ครั้งในการปกป้องชาติ
- มากกว่าร้อยครั้งในการลุกฮือของคนเวียดนาม
- หัวหน้าเขตที่ดินแต่ละเขตได้ร่วมกันต่อสู้

- กาลเวลาของการต่อสู้กับศัตรูภายนอกรวมเข้าด้วยกันนานถึง 12 ศตวรรษ”

2.4. ขบวนการต่อสู้เพื่อชาติและวีรชนของชาติ

จุดเด่นอีกจุดหนึ่งของหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์เวียดนามก็คือ เน้นการนำเสนอเรื่องราวของการต่อสู้เพื่อเอกราชและการป้องกันประเทศจากการเข้ามารุกรานของต่างชาติเป็นหลัก ซึ่งเรื่องราวดังกล่าว เห็นได้อย่างชัดเจนในหนังสือแบบเรียนนี้ ดังเช่น บทที่ 2 เรื่องประเทศเอืวหลาก ที่จีนเข้ามายึดครองเวียดนามได้ในปี 179 ก่อนค.ศ. บทที่ 3 ประเทศเรากายใต้การปกครองของศักดินาทิศเหนือ ซึ่งต้องการชี้ให้เห็นถึงการขูดรีด เอารัดเอาเปรียบราษฎรเวียดนามอย่างหนัก

- บทที่ 4 การลุกฮือของพี่น้องตระกูลตริง
- บทที่ 5 โงเกวียน(Ngô Quyền)และชัยชนะแบ้จั่ง (Bạch Đằng)
- บทที่ 7 การต่อสู้ต้านศัตรูครั้งที่ 1 ค.ศ.981
- บทที่ 10 การต่อสู้ต้านศัตรูครั้งที่ 2 ค.ศ.1075-1077
- บทที่ 13 การต่อสู้ต้านการยึดครองของศัตรูมอง-หยวน
- บทที่ 15 ชัยชนะที่จิลาง
- บทที่ 22 สมัยเตียเซิน (1778-1802)
- บทที่ 23 กวางตุง (Quang Trung) ชนะกองทัพราชวงศ์ชิง(ของจีน)

จากข้างต้นจะเห็นว่า ในหนังสือแบบเรียนเวียดนามเล่มนี้ ได้เน้นให้เห็นถึงขบวนการต่างๆ ที่ต่อสู้เพื่อปกป้องชาติและการกอบกู้ชาติจากศัตรูและแน่นอน เหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ก็จะนำไปสู่การนำเสนอเรื่องราวของวีรบุรุษและวีรสตรีในประวัติศาสตร์ของเวียดนาม เพื่อสอนให้เยาวชนของชาติเอาเป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกอบกู้เอกราชของชาติ

จากการศึกษาพบว่า ในหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ของเวียดนามฉบับนี้ ยังคงเปิดพื้นที่ให้กับวีรกรรมวีรชนในสมัยศักดินาและขณะเดียวกันก็ได้ยกย่องสามัญชนที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยชาติ คือ **การลุกฮือของพี่น้องตระกูลตริง (Hai Bà Trưng)** ในปี ค.ศ.40-43 (บทที่ 4 หน้า 90-91) สารสำคัญของบทนี้ได้กล่าวถึงความเดือดดาลต่อการควบคุมของจีน (Hán) พี่น้องตระกูลตริงได้ลุกฮือขึ้นไม่ถึง 1 เดือนการลุกฮือก็ประสบผลสำเร็จ หลังจากถูกจีนปกครองนาน 220 ปี **“เป็นครั้งแรกที่ราษฎรเราภายใต้การควบคุมของพี่น้องตระกูลตริงเราก็ได้เอกราชกลับคืนมา”** (Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003 :91)

จากขบวนการลุกฮือของพี่น้องตระกูลตริง วีรกรรมของเวียดนามแล้ว บุคคลหนึ่งที่มีการกล่าวถึงเป็นอย่างมากในประวัติศาสตร์เวียดนามก็คือ **โงเกวียน (Ngô Quyền)** และ **ชัยชนะแบ๊จตั้ง (Bạch Đằng)** (บทที่ 5) วีรกรรมของโงเกวียนครั้งนี้ถือว่ามีความสำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์เวียดนาม เพราะ”เป็นการยุติการปกครองของศักดินาทางทิศเหนือ (จีน) ที่ราษฎรเราอยู่ใต้การปกครองกว่า 1,000 ปี และเป็นการเข้าสู่สมัยเอกราชอันยาวนานของประเทศชาติ (หน้า 94) หลังจากนั้นโงเกวียนก็ได้ขึ้นเป็นกษัตริย์ของเวียดนาม นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่น่าสนใจยิ่งของการเขียนประวัติศาสตร์ในหนังสือแบบเรียนเวียดนามก็คือ **การนำเสนอกลยุทธ์เกี่ยวกับการรบที่ทำให้ได้ชัยชนะ** ดังเช่น ยุทธการได้ชัยชนะที่แบ๊จตั้ง (Bạch Đằng) ในปี ค.ศ.938 โงเกวียนเป็นแม่ทัพได้นำทหารและราษฎรไปที่ริมฝั่งแม่น้ำแบ๊จตั้ง เมื่อน้ำขึ้นได้ย้วยข้าศึกให้เข้ามาติดกับดักที่ทำด้วยไม้ที่มีปลายเหล็กแหลมซึ่งซ่อนไว้ได้แม่น้ำแบ๊จตั้ง เหตุการณ์นี้จบลงด้วยชัยชนะที่มีต่อศัตรู และที่สำคัญก็คือเป็นการเริ่มต้นสมัยเอกราชอันยาวนานของประเทศเวียดนาม ความสำคัญของเหตุการณ์นี้ไม่ปรากฏอยู่เฉพาะในหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ของเวียดนาม

เท่านั้น หากแต่ยังมีการนำเสนอในรูปแบบจำลองของเหตุการณ์ ดังปรากฏอยู่ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ที่ฮานอย และพิพิธภัณฑ์ปฎิวัติในดานัง

จากชัยชนะที่เบีจดังในหนังสือแบบเรียนเวียดนามนี้ยังได้นำเสนอชัยชนะที่จิลาง (Chi Lăng) ในบทที่ 15 (116-117) ตรงกับสมัย Minh ของจีนที่เข้ามาปกครองเวียดนามในช่วงศตวรรษที่ 15 ตรงกับสมัยปลายราชวงศ์เร็นของเวียดนาม ที่ประสบปัญหาในราชสำนัก ได้เปิดโอกาสให้จีนสมัยหมิงเข้ามาปกครองเวียดนามอีกครั้ง วีรบุรุษที่สามารถกอบกู้เอกราชในครั้งนี้ได้ก็คือ เล เหล่ย (Lê Lợi) ชนะกองทัพหมิงที่ จิลาง (Chi Lăng) หลังจากนั้นก็เป็น การเริ่มต้นของสมัยราชวงศ์เล โดยมี เล เหล่ย (Lê Lợi) เป็นปฐมกษัตริย์ในปี ค.ศ. 1428

นอกเหนือจากเหตุการณ์ข้างต้นแล้ว ในหนังสือแบบเรียนเวียดนามยังชี้ให้เห็นถึง บุคคลสำคัญของชาติ ไม่เพียงแต่เฉพาะผู้ที่สามารถกอบกู้เอกราชให้แก่ชาติเท่านั้น ในส่วนของผู้ที่ช่วยปกป้องชาติไม่ให้เกิดเป็นเมืองขึ้นของศัตรู ก็ได้รับการยกย่องเช่นกัน นับตั้งแต่ภายหลังจากเวียดนามได้รับเอกราชจากจีน ปีค.ศ. 938 ในหนังสือแบบเรียนเวียดนามได้ชี้ให้นักเรียนเห็นถึงความพยายามของจีนในการที่จะเข้ายึดครองประเทศเวียดนามหลายครั้ง ทำให้ชาวเวียดนามต้องต่อต้านศัตรูหลายหน นับตั้งแต่การต่อต้านศัตรูครั้งแรก ค.ศ. 981 (บทที่ 7) และการต่อต้านศัตรูครั้งที่สอง ปีค.ศ. 1075-1077⁵ (บทที่ 10) ซึ่งในครั้งที่สองนี้ มีผู้นำทัพที่สำคัญถือเป็นวีรบุรุษของชาวเวียดนามคือ ลีเถื่องเกียต (Lý Thường Kiệt) ผู้มีนโยบาย “**นักรบศัตรูไม่ดีเท่ากับการพาทหารเราเข้าไปโจมตีก่อน เพื่อป้องกันทัพหน้าของศัตรู**” (จีนสมัยราชวงศ์ซ่งหรือซ้อง) ฝ่ายกองทัพเวียดนามได้ป้องกันแม่น้ำเกว๋ จนเกียบที่จะลดความสามารถนั้น ก็ได้มีเสียงบทกวีดังก้องไปพร้อมกับเสียงกลอง และลีเถื่องเกียต ได้เป็น

⁵ ตรงกับสมัยราชวงศ์ซ่งของจีน

ผู้นำในการเดินหน้าเข้าหาศัตรู จนประสบชัยชนะ : บทกวีที่มีการนำเสนอในหนังสือแบบเรียนคือ

“แม่น้ำ ภูเขาประเทศทางใต้

จักรพรรดิเวียดนาม

ในหนังสือของฟ้ากำหนดไว้แน่นอน

ศัตรูที่เข้ามายึดครองทุกคนจะต้องพ่ายแพ้ต่อการต่อสู้ของชาวเวียดนาม”

(Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003 :105)

เป็นที่น่าสังเกตว่า บทกวีนี้ได้มีการเผยแพร่ในพิพิธภัณฑสถานของเวียดนามด้วย (ดูในพิพิธภัณฑสถานปฏิวัติที่ดานัง)

นอกเหนือจากการต่อต้านศัตรูข้างต้นนี้แล้ว ในหนังสือแบบเรียนเวียดนามยังชี้ให้เห็นถึงความพยายามของจีนในครั้งอื่นๆ อีก ดังเช่น **บทที่ 13** “ศัตรูม่ง-หยวน⁶ ข้ามมายึดครองประเทศเราถึงสามครั้ง และทั้งสามครั้ง กษัตริย์ ขุนนาง ทหาร และราษฎรต่างก็ได้พร้อมใจกันต่อสู้จนชนะกองทัพศัตรูม่ง-หยวน” (Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003 :112) **บทที่ 22** สมัยเต๋ยเซิน (1778-1802) ที่เน้นความสำคัญของเหงียนเหวะที่สามารถรวบรวมประเทศให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอีกครั้ง **บทที่ 23** กวางตุง(Quang Trung) ชนะกองทัพชิง ที่ข้ามมายึดครองประเทศเรา พวกมันยึดเอาทั้งลอง เหงียนเหวะ (Nguyễn Huệ) ได้ขึ้นเป็นกษัตริย์(เชื่อว่าพระเจ้ากวางตุง)เพื่อพากองทัพออกโจมตีขับไล่กองทัพจีน(สมัยราชวงศ์ชิงตรงกับจักรพรรดิเตียนหลงของจีน) ที่ฮาโฮย หงอกโฮย และโด่งด่า เราชนะกองทัพชิงที่ทั้งลอง กองทัพชิงตกใจวิ่งหนีกลับประเทศ”(Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003 :137)

⁶ ก็คือสมัยราชวงศ์หยวนหรือมองโกลของจีน ช่วง ค.ศ. 1279-1368

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในการนำเสนอในหนังสือแบบเรียนนี้ได้มุ่งเน้นไปที่การสอนให้นักเรียนมีจิตใจที่มุ่งมั่นและเด็ดเดี่ยวในการการต่อสู้เพื่อเอกราชและการรักษาชาติของเวียดนามเป็นหลัก นอกจากนี้สิ่งที่น่าสนใจมาก ๆ สำหรับหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์เวียดนามก็คือ แผน-ยุทธวิธีและกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการเอาชนะศัตรูที่มารุกรานจะมีปรากฏให้เห็นในทุกๆ ขบวนการของการต่อสู้เพื่อชาติ ดังเช่น กรณีของ โง่เกวี่ยน(Ngô Quyên)และชัยชนะแบ๊จดัง(Bạch Đằng) ในบทที่ 5 ซึ่งเป็นยุทธวิธีป้องกันความปลอดภัยของตนเองแบบเชิงรุก ความสำคัญของการใช้ยุทธวิธีและกลยุทธ์ที่เหมาะสมของเวียดนามในการทำสงครามทำให้เวียดนามมีชัยชนะต่อศัตรูที่มีกำลังเหนือกว่า อาจกล่าวได้ว่า การนำเสนอกลยุทธ์ในการสงครามที่ทำให้เวียดนามได้ชัยชนะเป็นอัตลักษณ์หนึ่งของหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์เวียดนาม

ส่วนการขยายอาณาเขตเวียดนามเข้าไปในอาณาจักรอื่นอย่างเช่น อาณาจักรจามปาได้มีการกล่าวถึงไว้น้อยมาก มีเพียงเฉพาะในบทที่ 20 โดยขึ้นหัวเรื่องไว้ว่า เรื่องการบุกเบิกที่ดินในเขตตอนใน สำคัญของบทนี้ก็คือ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 นับตั้งแต่แม่น้ำ Gianh จนถึงกวางนัม (Quảng Nam) ที่ดินรกร้างว่างเปล่ายังคงมีอยู่เป็นจำนวนมาก ประชากรที่อาศัยอยู่ก็ยังมีน้อย บรรดาราชฎที่ยากจนทางทิศเหนือได้อพยพเข้าไปบุกเบิกและทำกิน จักรพรรดิเหงียน (Nguyễn) ได้รวบรวมผู้คนและเชลยเมื่อครั้งสงครามดินห์-เหงียน เพื่อเข้าไปบุกเบิกสร้างหมู่บ้านและทำการผลิต จากที่ว่างเปล่า ล้าหลัง (Lầu dùi) กลายเป็นชุมชนหนาแน่นและพัฒนา (phát triển) จากสมัยนั้นเริ่มตั้งแต่กวางนัมเข้าไปในพื้นที่อาศัยของชาวจาม และชนกลุ่มน้อย Tây Nguyên และชาวเขมร (Khơ-me) สกุลเหงียนได้ขยายบุกเบิกทางทิศใต้จนมาถึงที่ราบแม่น้ำ Cùu Long (ภาคใต้ปัจจุบันนี้) ชาวเวียด ชาวจาม ชาวเขมร และชนกลุ่มน้อยมีมานานแล้วและอยู่ด้วยกันอย่างสันติจนกระทั่งปัจจุบัน

และยังสามัคคีกันในการต่อต้านภัยธรรมชาติและ การขูดรีดของชนชั้น และ ภัยที่สที่สุดของบทนี้ได้สรุปไว้ว่า เชื้อชาติต่าง ๆ เหล่านี้ นับวันจะสนิทสนมกัน มากขึ้น (ดู Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003 :127-128)

จากเนื้อหาข้างต้นจะพบว่า ไม่มีการกล่าวถึงในเรื่องของการขยาย ดินแดนด้วยการสงคราม หากแต่เป็นการเข้าไปบุกเบิกพื้นที่ว่างเปล่าเพื่อทำ การผลิตและยังได้ทำการพัฒนาในพื้นที่ดังกล่าว รวมทั้งความสามัคคีระหว่าง กลุ่มชนต่าง ๆ อีกด้วย

2.5 ความเจริญรุ่งเรืองและความเสื่อมของชาติ

การเขียนประวัติศาสตร์สมัยก่อนฝรั่งเศสเข้าปกครองเวียดนามนี้ พบว่า หนังสือแบบเรียนเวียดนามก็เหมือนกับหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ ชาติต่าง ๆ อย่างหนึ่งก็คือ การชี้ให้เห็นถึงความเจริญและความเสื่อมของชาติ ในประวัติศาสตร์ เพื่อสอนใจให้เยาวชนได้ตระหนักในเรื่องดังกล่าว

บทที่ 1 ประเทศวันลง

บทที่ 8 การย้ายเมืองออกมาที่ทั้งลง

บทที่ 9 วัดในสมัยราชวงศ์ลี

บทที่ 12 ราชวงศ์เตวี่น และการสร้างเขื่อน

บทที่ 16 ราชวงศ์เล และการบริหารประเทศชาติ

บทที่ 17 ระบบโรงเรียนสมัยราชวงศ์เล

บทที่ 18 วรรณกรรมและวิทยาศาสตร์สมัยราชวงศ์เล

บทที่ 21 ย่านการค้าในศตวรรษที่ 14-17

บทที่ 24 จักรพรรดิควางตุง (Quang Trung) กับการใช้คนที่มีความสามารถ

บทที่ 26 เมืองหลวงเว้

จากข้างต้นพบว่า ทางด้านความเจริญรุ่งเรืองของชาติในหนังสือแบบเรียนของเวียดนามนี้ ต้องการชี้ให้เห็นว่า มีมายาวนานประมาณสองพันห้าร้อยปีถึง 179 ปี ก่อนค.ศ. มาแล้วที่เวียดนาม มีการปกครองแบบกษัตริย์ รู้จักทำนา ทอผ้า เลี้ยงไหม ทำทองแดง (ดูในบทที่ 1) ฯลฯ หลังจากนั้น ในหนังสือแบบเรียนเวียดนามก็นำเสนอให้เห็นถึงความเจริญของชนชาติตนในช่วงราชวงศ์ลีที่มีการย้ายเมืองหลวงจากเตี๋ยลามาทิ้งลอง (บทที่ 8) ในสมัย จักรพรรดิลีไท่โต ผู้ที่เปลี่ยนชื่อประเทศเป็นด่ายเวียด และในสมัยนี้ได้มีสิ่งก่อสร้างมากมายที่สวยงาม และเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการก่อสร้าง โดยเฉพาะการสร้างวัดในสมัยราชวงศ์ลี และความเจริญของศาสนาพุทธจนนำมาเขียนให้เห็นอย่างเด่นชัดในบทที่ 9 นอกเหนือจากสิ่งก่อสร้างทางศาสนาในหนังสือแบบเรียนเล่มนี้ ยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างเขื่อนที่เกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์เตวรีน (บทที่ 12) ซึ่งช่วยป้องกันน้ำท่วมและพัฒนาเศรษฐกิจของเกษตรกร และยังย้ำให้เห็นถึงงานสร้างเขื่อนซึ่งทำให้เกิดความสามัคคีในชาติอีกด้วย

บทที่ 16 – 17 และบทที่ 18 เป็นเรื่องความเจริญของสมัยราชวงศ์เล อาจกล่าวได้ว่า หนังสือเล่มนี้ได้อุทิศพื้นที่ทางด้านความเจริญให้แก่ราชวงศ์เลมากที่สุด โดยในบทที่ 16 เน้นให้เห็นถึง การบริหารประเทศของจักรพรรดิสมัยราชวงศ์เล โดยเฉพาะจักรพรรดิลี แทन्ह์ โตง ได้รับการยกย่องถึงการเอาใจใส่ในการบริหาร ด้วยการออกกฎหมาย โห่ง ดี๊ก (Hồng Đức) บทที่ 17 ได้ชี้ให้เห็นถึง การจัดการศึกษาในสมัยราชวงศ์เล ที่พัฒนาให้เป็นระบบมากขึ้น ด้วยการสร้างมหาวิทยาลัยแห่งแรก วันเหมียว (Văn Miếu) เนื้อหาของหลักสูตรเป็นการเรียนเพื่อสอบจอหงวน สามปีจะสอบวัดความรู้หนึ่งครั้ง และมีการจารึกชื่อผู้ที่สอบได้อันดับสูงสุดไว้ที่วันเหมียว เพื่อยกย่องผู้ที่มีความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ในสมัยนี้ ยังมีการทดสอบระดับความรู้ของขุนนางต่างๆ อย่างไรก็ดีตามเป็นที่น่าสนใจว่า ในหนังสือแบบเรียนนี้ได้กล่าวถึงการเรียนแบบนี้ว่า “เพื่ออบรมบรรดาผู้คนให้ซื่อสัตย์ต่อระบบศักดินา” (ดูหน้า 122) ส่วนในบทที่ 18

จะเป็นการนำเสนอทางด้านวรรณกรรมและวิทยาศาสตร์สมัยราชวงศ์เล บุคคลสำคัญของยุคนี้ ที่ได้รับการยกย่องคือ เหงียน จ้าย (Nguyễn Trãi) มีผลงานทางประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ส่วนทางด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ มีฟานฟูเตียน (Phan Phù Tiên)

สามบทสุดท้าย ที่มีการกล่าวถึงความเจริญก่อนที่ฝรั่งเศสจะเข้ามาปกครองก็คือ บทที่ 21 ยานการค้าในศตวรรษที่ 16-17 โดยเน้นไปที่เมืองทังลอง โฟ เหียน และไห่ยอัน(Thăng Long, Phố Hiến, Hải An) บทที่ 24 จักรพรรดิกวางตຽง (Quang Trung) กับการใช้คนที่มีความสามารถเพื่อต้องการสร้างชาติ โดยพยายามหาทุกวิถีทาง เพื่อให้ผู้ที่มีความรู้ออกมาร่วมงาน และบทที่ 25 เกี่ยวกับการสร้างเมืองหลวงเว้สมัยราชวงศ์เหงียน

ทางด้านความเสื่อมในหนังสือเล่มนี้ ได้เน้นไปที่ความขัดแย้งในชาติเป็นประเด็นสำคัญ ดังปรากฏ ในบทที่ 6 ดิญ โบ ลิญ (Đinh Bộ Lĩnh) **ปราบ 12 ขุนศึก** สารสำคัญของบทนี้ก็คือ ภายหลังจักรพรรดิโก เกวียนสวรรคต ประเทศเวียดนามก็เข้าสู่ความวุ่นวายจลาจลจากบรรดาผู้กุมอำนาจในจังหวัดต่างๆ ที่ได้ก่อเหตุการณ์ขึ้น ดิญ โบ ลิญ (Đinh Bộ Lĩnh) จึงได้รวบรวมราษฎรปราบขุนศึกสำเร็จ ทำให้สังคมกลับเข้ามาอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในปีค.ศ.968 และในยุคนี้ได้ตั้งเมืองหลวงที่ ฮวาลือ (Hao Lu) ตั้งชื่อประเทศเป็น ด่ายโกเวียด **บทที่ 14 ความทรุดโทรมสมัยราชวงศ์เต๋ริน** โดยชี้ให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของประเทศในกลางศตวรรษที่ 14 อันเป็นผลมาจากการที่จักรพรรดิและขุนนางกดขี่ราษฎร โดยการเกณฑ์แรงงานไปสร้างบึงขนาดใหญ่ในพระราชวัง มีผลทำให้ราษฎรได้ลุกฮือต่อต้าน ปีค.ศ.1400 Hò Quý Ly ได้ใช้อำนาจแย่งชิงอำนาจและก่อตั้งราชวงศ์โฮ **บทที่ 19 ตรินห์-เหงียน แย่งชิงกัน** ในบทนี้ต้องการชี้ให้เห็นว่า นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 ราชวงศ์เล ถูกล้มล้าง บรรดาศักดินาก็ได้แย่งชิงราชย์เพื่อขึ้นเป็นกษัตริย์ ผลสุดท้ายก็คือ ประเทศถูกแบ่งแยกและราษฎรประสบความยากลำบาก และ

ในบทที่ 25 ราชวงศ์เหียนไถ่ตั้งขึ้น ซึ่งให้เห็นถึงบรรดากษัตริย์ในสมัยราชวงศ์นี้ ได้ใช้ทุกวิถีทางในการกอบโกยอำนาจเข้าสู่กำมือตนเอง

3. สรุปและส่งท้าย

อาจกล่าวได้ว่า ประวัติศาสตร์เวียดนามในหนังสือแบบเรียนชั้นประถมปีที่ 4 ของเวียดนาม เป็นการเขียนประวัติศาสตร์ในช่วงสมัยก่อนการเข้ามาของฝรั่งเศส โดยมีสาระสำคัญคือ ประการแรก เนื้อหาส่วนใหญ่ได้เน้นไปที่ประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ของขบวนการต่างๆ ที่ได้ต่อสู้เพื่อป้องกันชาติจากศัตรูของชาติด้วยความเด็ดเดี่ยวและกล้าหาญ รวมทั้งมีความฉลาดเฉลียวในการวางแผนและยุทธวิธีที่เหมาะสมจนสามารถทำให้ชนะศัตรูที่มีกำลังที่มากกว่าได้สำเร็จ ซึ่งศัตรูของชาติในช่วงนี้ก็คือ จีนสมัยราชวงศ์ต่างๆ และเมื่อมีศัตรูของชาติก็ทำให้มีวีรบุรุษ-วีรสตรี ที่สำคัญหลายคนโดยในหนังสือแบบเรียนเวียดนามได้เปิดพื้นที่ให้กับการลูกฮือของพี่น้องตระกูลตริง (Hai Bà Trưng) ค.ศ.40-43 โงเกวี่ยน(Ngô Quyên)และยุทธการที่ได้ชัยชนะที่เบ๊จดัง(Bạch Đằng) ในปี ค.ศ.938 เล เหลย (Lê Lợi)ชนะกองทัพหมิง ที่จี้ลาง (Chi Lăng) ลีเถื่องเกียต (Lý Thường Kiệt)ชนะกองทัพซ่ง และเหียนเหวะ (Nguyễn Huệ) ชนะกองทัพราชวงศ์ชิงหรือแมนจู เป็นต้น

ประการที่สอง ซึ่งให้เห็นถึงความเจริญของชาติว่า เป็นชาติที่มีประวัติศาสตร์มายาวนานและมีความเจริญรุ่งเรืองนับตั้งแต่สองพันห้าร้อยปีมาแล้วที่เวียดนามมีการปกครองแบบกษัตริย์ รู้จักทำนา ทอผ้า เลี้ยงไหม ทำทองแดง จากนั้นก็ได้เปิดพื้นที่ให้กับจักรพรรดิลีไท่โต สมัยราชวงศ์ลี ผู้ให้ความสำคัญกับการสร้างวัด และความเจริญของศาสนาพุทธ นอกจากราชวงศ์ลีได้รับการยกย่องแล้ว ยังมีสมัยราชวงศ์เตริน ได้รับการกล่าวถึงการสร้างเขื่อนเพื่อป้องกันน้ำท่วมและพัฒนาเศรษฐกิจของเกษตรกร และจุดที่หนังสือเล่มนี้ได้อุทิศพื้นที่ให้มากที่สุดก็คือ ความเจริญในสมัยราชวงศ์เล โดยเน้นไปที่การ

บริหารประเทศของจักรพรรดิเล แทन्ह โตง ด้วยการออกกฎหมายโห่ง ดื๊ก (Hồng Đức) การจัดการศึกษาในสมัยราชวงศ์เล ด้วยการสร้างมหาวิทยาลัยแห่งแรกวันเหมียว (Văn Miếu) และความเจริญทางด้านวรรณกรรมและวิทยาศาสตร์สมัยราชวงศ์เล และหนังสือเล่มนี้ยังยกย่อง จักรพรรดิกวางตุง (Quang Trung) สมัยราชวงศ์เหงียน ที่รู้จักการใช้คนที่มีความสามารถเพื่อสร้างชาติอีกด้วย ขณะที่ชี้ให้เห็นถึงความเจริญของชาติ หนังสือแบบเรียนยังได้ชี้ให้เห็นถึงความเสื่อมของชาติโดยเน้นไปที่ความขัดแย้งภายในชาติ และการกดขี่ขูดรีดราษฎรในสมัยศักดินาโดยเฉพาะสมัยราชวงศ์เตวี่ยน และการแย่งชิงอำนาจของขบวนการศักดินาช่วงศตวรรษที่ 16 ตรินห์-เหงียน

ประการที่สาม การกล่าวถึงชนกลุ่มน้อยในหนังสือแบบเรียนเวียดนามพบว่า มีเพียงบทเดียว คือ ช่วงศตวรรษที่ 16 ที่ได้ขยายพื้นที่ทำกินเข้าไปในเขตของพวกจามและชนกลุ่มน้อยอื่นๆในภาคกลางและใต้ของเวียดนาม การเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว ได้ชี้ให้เห็นว่าส่วนหนึ่งได้ก่อให้เกิดการพัฒนาขึ้น และได้เน้นในเรื่องของความร่วมมือและความสามัคคีของชนกลุ่มต่างๆ ในเวียดนาม

บทส่งท้าย บทความนี้เป็นเพียงข้อเสนอเบื้องต้น ผู้เขียนยังมีข้อจำกัดหลายอย่าง โดยเฉพาะการที่ยังไม่มีโอกาสเข้าไปศึกษาในเวียดนามและการสัมภาษณ์ผู้แต่งหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ ดังนั้นจึงยังขาดภาพภูมิหลังและกรอบแนวคิดของผู้แต่งหนังสือแบบเรียน นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับเวียดนามในไทยโดยเฉพาะทางด้านการศึกษาของเวียดนามหลังรวมประเทศ ค.ศ.1976 จนถึงปัจจุบันมีน้อยมาก จึงน่าจะได้มีการศึกษาวิจัยต่อไป

บรรณานุกรม

- เขียน วีระวิทย์. 2542. เวียดนาม สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการต่างประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ัญญาทิพย์ ศรีพนา. 2541. เมื่อเวียดนามปฏิรูป. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2538. ชาตินิยม เมืองไทย แบบเรียนและอนุสาวรีย์ ; ว่าด้วยวัฒนธรรม รัฐและรูปการจิตสำนึก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- ปิยวัฒน์ บุณนาถ. 2545. เวียดนามกับความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ศึกษาแนวความร่วมมือในกรอบของกฎเกณฑ์ระหว่างชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สิปปนนท์ เกตุทัต และคณะ. 2544. การปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษา : กรณีศึกษาเวียดนาม. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานพัฒนานโยบายวิทยาศาสตร์ศึกษา, สกศ.
- สุด จอนเจตสิน. 2544. ประวัติศาสตร์เวียดนามตั้งแต่สมัยอาณานิคมฝรั่งเศสถึงปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เหิงยีนคักเวียน. 2545. เวียดนามประวัติศาสตร์ฉบับพิสดาร. เพ็ชรี สมิตร์ แปล กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- Anderson, Benedict. 1983. **Imagined Communities : Reflections on the Origin and Spread of Nationalism.** London : Verso.

Bộ Giáo Dục và Đào Tạo. 2000.**Tiếng Việt 1.** (Văn Tập Đọc, Tập Hai, Tái bản lần thứ 11) Hà Nội: Nhà Xuất Bản Giáo Dục.

Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Anh Dũng, 2003.

TỰ NHIÊN VÀ XÃ HỘI 4,Phần 2: Địa Lí và Lịch Sử.
(Tái bản lần thứ sáu). Bộ Giáo Dục và Đào Tạo,Huế : Nhà Xuất Bản Giáo Dục.

Nguyễn Minh Phương, Phạm Thị Sen, Nguyễn Hữu Chí, Lê Đình Hà,2001. **TỰ NHIÊN VÀ XÃ HỘI 5, Phần 2 : Địa Lí và Lịch Sử.****(Tái bản lần thứ tư).** Bộ Giáo Dục và Đào Tạo,Hà Nội: Nhà Xuất Bản Giáo Dục.

Phan Ngọc Liên,Trương Hữu Quýnh, Đinh ngọc Bảo,Nguyễn Sĩ Quế, 2002. **LỊCH SỬ 6.** Bộ Giáo Dục và Đào Tạo,Hà Nội: Nhà Xuất Bản Giáo Dục.

ภาคผนวก : ก. ตัวอย่างคำถามท้ายเล่มในหนังสือแบบเรียนชั้นป. 4

ตัวอย่างคำถามท้ายบทที่3

1. รัฐบาลทางทิศเหนือ (จีน) ปกครองราษฎรเราอย่างไร
2. ราษฎรของเราแสดงปฏิกิริยาอย่างไร
3. นักเรียนจงแสดงแผนผังที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการลูกเสือของราษฎรเราที่ต่อต้านการปกครองของรัฐบาลทางทิศเหนือ

ตัวอย่างสรุปสาระสำคัญท้ายบทในบทที่3 ประเทศเราถูกภาคเหนือ (จีน) ปกครองมากกว่า 1,000 ปี ในสมัยนั้นแม้ราษฎรจะถูกขูดรีดอย่างหนัก แต่ราษฎรของเราก็ไม่ยอมเป็นทาส ได้ลุกฮือต่อต้านจนได้ชัยชนะที่เบ๊จตั้ง

ตัวอย่างคำถามบทที่ 5

1. จงแสดงตัวอย่างเกี่ยวกับผลงานของโงเกวียน
2. จงบรรยายอีกครั้งเกี่ยวกับการต่อสู้ของแม่ทัพและทหารของเรากับแม่น้ำเบ๊จตั้ง
3. ชัยชนะที่เบ๊จตั้งมีความหมายอย่างไรสำหรับประเทศของเราในสมัยนั้น

ภาคผนวก ข. โครงเรื่องของหนังสือแบบเรียนชั้นป. 4 ของเวียดนาม

เนื้อหาทั้งหมดมี 26 บท แบ่งเป็น 9 ช่วง

ช่วงแรก : สมัยการสร้างชาติและรักษาประเทศ (ประมาณสองพันห้าร้อยปีจนถึงปี 175 ปีก่อนคริสตกาล)

บทที่ 1 ประเทศวันลาง

บทที่ 2 ประเทศเอิวหลาก

ช่วงที่สอง : มากกว่าหนึ่งพันปีของการต่อสู้เพื่อเอกราช (จากปี 175 ก่อนคริสตกาลถึงปี ค.ศ.938)

บทที่ 3 ประเทศเราภายใต้การปกครองของศักดินาพิเศษเหนือ

บทที่ 4 การลุกฮือของสกุลตริง ค.ศ.40

บทที่ 5 โงเกวียน (Ngô Quyền) และชัยชนะที่ยิ่งใหญ่ที่บั๊จดัง (Bạch Đằng) ปี ค.ศ.938

ช่วงที่สาม : เริ่มต้นเอกราช ค.ศ. 938 - 1009

บทที่ 6 ดิญ โบ ลินญ (Đinh Bộ Lĩnh)ปราบ 12 ขุนศึก

บทที่ 7 การต่อต้านศัตรูครั้งที่ 1 ค.ศ.981

ช่วงที่สี่ : ประเทศด่ายเวียด(Dại Viet) สมัยราชวงศ์ลี ค.ศ.1009 - 1226

บทที่ 8 การย้ายเมืองหลวงมาที่ห่งลอง

บทที่ 9 วัดในสมัยราชวงศ์ลี

บทที่ 10 การต่อต้านศัตรูครั้งที่ 2 ค.ศ.1075 - 1077

ช่วงที่ห้า : ประเทศด่ายเวียดสมัยราชวงศ์เตริน ค.ศ.1226 - 1400

บทที่ 11 การก่อตั้งราชวงศ์เตริน

บทที่ 12 ราชวงศ์เตรินกับการสร้างเขื่อน

บทที่ 13 การต่อสู้การยึดครองของมอง-หยวน

บทที่ 14 ความเสื่อมโทรมของราชวงศ์เตริน

ช่วงที่หก : ประเทศด่ายเวียดสมัยราชวงศ์เล (ศตวรรษที่ 15)

บทที่ 15 ชัยชนะที่จิลาง

บทที่ 16 ราชวงศ์เลกับการบริหารประเทศ

บทที่ 17 ระบบโรงเรียนสมัยราชวงศ์เล

บทที่ 18 วรรณกรรมและวิทยาศาสตร์สมัยราชวงศ์เล

ช่วงที่เจ็ด : ประเทศด่ายเวียดสมัยศตวรรษที่ 16-18

บทที่ 19 ตรินห์-เหวียนแย่งชิงกัน

บทที่ 20 การบุกเบิกที่เขตตอนใน

บทที่ 21 ย่านการค้าสมัยศตวรรษที่ 16 - 17

ช่วงที่แปด : สมัยเตี้ยเซิน ค.ศ.1778-1802

บทที่ 22 กองทัพเตี้ยเซินออกมาที่ทังลอง

บทที่ 23 กวางตรุงมีชัยชนะต่อจีน(ราชวงศ์ชิง) :

บทที่ 24 พระเจ้ากวางตรุงกับการใช้คนที่มีความสามารถ

ช่วงที่เก้า : การเริ่มต้นสมัยราชวงศ์เหิงี่ยน ค.ศ.1802 - 1858

บทที่ 25 การก่อตั้งราชวงศ์เหิงี่ยน

บทที่ 26 เมืองหลวงเว้

บทสรุป

Historical Presentations in a Current Vietnamese Primary School Textbook.

Dararat Mattariganond

This article analyses the presentation of Vietnamese history in a recent official fourth grade textbook, in order to increase understanding of the government's use of history to create a unitary concept of the nation in Vietnamese youth. The study used a fourth grade science and social science textbook entitled: *Tự Nhiên Và Xã Hội, Phần 2 : Địa Li Và Lịch Sử* (2003)

The study finds that the historical content of the textbook focuses on the period before Vietnam was colonized by French. The content also prioritizes those groups who saved and protected the country through the brave and intelligent planning of war strategies that finally led to victory against the larger enemy. The rivals in this period were the Chinese dynasties. Many heroes and heroines from this time appear in the textbook, such as the Trung siblings in 40-43 (Hai Bà Trưng), Ngô Quyền, the triumphant battle at Bạch Đằng in 938, Lê Lợi who conquered the Ming army at Chi Lăng, Lý Thường Kiệt who was victorious against the Song army, and Nguyễn Huệ who beat the Ching (Thanh) Dynasty army.

The study also considers the presentation of Vietnam's long development period. The textbook first discusses early Vietnamese settlements, noting that about 2,500 years ago Vietnam was governed by a monarchy, and that the people knew how to do farming, weaving, silk making and copper making. The textbook mentions the Emperor Li Tai Toh in the Li Dynasty who devoted himself to building temples and developing Buddhism, and also notes

that the Thruen Dynasty was well known for building dams to prevent flooding and to develop the rural economy. The most significant history mentioned in this textbook concerns progress during the Le Dynasty. The textbook focuses on the governance of Emperor Le Tan Tong in promulgating the Hồng Đức law, managing education initiatives, building the first university in Văn Miếu and promoting the advancement of literature and the sciences. This textbook also praises Emperor Quang Trung in the Ngien Dynasty for his ability to appoint the right people to important positions during the nation-building process. Although the textbook highlights national advancement, it also mentions the increase in internal conflict, the oppression of the population during the Truen dynasty period, and the seizing of power in the Trin-Ngien dynasty, during the 16th century.

Finally, the study looks at how the textbook refers to small ethnic groups. There is only one lesson about the groups, and it discusses the expansion of farmland in the 16th century, and its extension to the land of the Jam people and other small ethnic groups in the central and southern region of Vietnam. The textbook emphasizes that this enabled these ethnic groups to experience greater development through cooperation.

